Sidtna ta' Guadalupe

Ta' Ġużè' Diacono

KIENET is-sena 1531. Il-Messiku kien mirbuħ u mrażżan, id-deheb ta' l-Azteki maħtuf, Monteżuma, sultan qalbieni ta' l-Indjani, maqtul. Cortes kien telaq lura biex iqatta' ftit tal-bżala fi Spanja. L-Ispanjoli issa kienu qed isaltnu mingħajr tfixkil ta' xejn, għax l-imsejkna Indjani bil-qaws u l-vleġġa tagħhom ma felħux għall-arkibuġi u l-porvli tal-għadu li laqgħu fi ħdanhom bħala ħabib.

L-għadd ta' l-Ispanjoli fil-Messiku kien dejjem joktor, u minn Spanja kien wasal ukoll l-Isqof Zumarraga bħala Protettur ta' l-Indjani. Dan l-Isqof kien Franġiskan, u miegħu ħa fil-Messiku bosta Franġiskani oħra. Għamlu ħilthom kollha dawk l-ulied twajba tal-Fqajjar ta' Assisi, ħabirku, għallmu lill-Indjani, dewquhom il-ħlewwa tal-kelma u l-imħabba ta' Kristu, u għammdu minnhom bl-eluf. Imma, jaħasra, ftit jew xejn setgħu jagħmlu biex jeħilsuhom mill-madmad, mill-moħqrija tas-sidien Insara tagħhom.

L-Ispanjoli kienu jaħqru lill-Indjani, iwarrbuhom, ijassruhom, jinqdew bihom bħallikieku bhejjem. U, tabilħaqq, hekk kienu jgħidu ħafna minnhom: "Dawn bhejjem. Mela dawn għandhom ruħ!" Waslu, saħansitra, biex iċanfru lill-Franġiskani għax għammduhom; waslu biex ikeċċuhom mill-knejjes tagħhom.

Fost l-Indjani kien hemm wieħed imgħammed Juan Diego, bidwi ta' xi sittin sena, li kien migbud wisq lejn Ommna Marija. Jekk tistaqsih ma kienx jaf igħidlek hekk, imma lill-Madonna kien jaraha bħala Omm, iva, iżda bħala Omm żagħżugħa, bħala Omm l-ewwel tarbija — għax il-bniet ta' niesu kienu jieħdu r-raġel fi snin bikrin. Kien jaraha bħala tfajla omm ta' ħmistax, safja, ġwejda, imseddqa mill-imħabba tas-Sema, tifla ta' ġmiel, qalb muġrgħa bl-imħabba. Ta' kull lejla kien imur fil-knisja żgħira tal-missjoni, kien jieħu miegħu ftit wardiet, meta jkun żmienhom, maqtugħin friski mill-ġnejna tiegħu; iqegħidhom f'riġlejn ix-Xbejba tas-Sema, u joqgħod hemm bil-qiegħda ma' l-art jitgħaxxaq bi ġmielha, jifraħ bi tjubitha; jissabbar għax jiftakar f'dak li ġarrbet hi, f'dak li ġarrab binha mħabba fir-regħba u l-ambizzjoni ta' dawk li biex jaħfnu, jikbru u jaħkmu,

seħqu taħt riġlejhom lil għajrhom li ma felħux għalihom; iroddilha ħajr għax tatna lill-għażiż Binha biex jeħlisna mid-dnub u jiftħilna l-Ġenna!

U meta l-Indjani tkeċċew mill-knejjes, u l-imsejken Juan Diego sab min reġġgħu minn bieb id-dejr tal-maħbuba Verġni tiegħu, mar lejn daru b'qalbu maqsuma. Kbir kien in-niket tiegħu, qalila l-għafsa ta' qalb. Kif joqgħod bogħod mill-Ħlejqa li farrġitlu qalbu, refgħetlu ruħu 'l fuq 'il fuq, saffietlu u henníetlu mħabbtu?

Anqas jaf kif, qabad zokk ta' żebbuġa, u minnu naqax xbieha ċkejkna tat-Tfajla Omm. Mhux is-sengħa ta' idu kienet li mexxietlu l-għodda, imma l-ħerqa ta' mħabbtu. Miz-zokk taż-żebbuġa fassal tfajla omm ta' ħmistax, safja, ġwejda, imseddqa mill-imħabba tas-Sema, tifla ta' ġmiel, idejha t-tnejn miġbura fuq qalbha mħabbta bil-leħħa mġugħa ta' mħabbitha; u żebagħha bi lwien bojod u koħol u ħomor u ħodor, u bid-deheb u l-fidda — bajda kienet il-bluża, u ikħal il-mantar, imberfel bid-deheb u l-fidda, u mżejjen bil-ward aħmar u l-weraq aħdar, u mdehbin l-isplinguni li kellha f'xagħarha u l-qorq fuq riġlejha ċkejknin.

Min jaf kienx hemm min nebbaħ lil Juan bil-faqar tat-Tfajla Omm ta' Nazareth! Madankollu, x'hemm ogħna mis-safa, mill-imħabba li aktar ma tiċċaħħad, aktar ma tagħti, aktar toħla u tithenna?

Din kienet it-Tfajla Omm ta' Juan Diego — u. ta' Indjan li kien. Juan Diego naqax xbieha ta' tfajla Indjana, samra, bilkemm mhux lewn iż-żebbuġa, żewġ għajnejn qishom lewżiet, żewġ ħaddejn għolja, u mnieħer aktarx qasir u miftuħ.

Dawk iż-żmenijiet, fid-9 ta' Diċembru kienu jħarsu l-Kunċizzjoni ta' Marija, bint Sant'Anna. Meta wasal il-jum, Juan Diego u ħutu l-Indjani xegħlu l-imsiebaħ fuq l-ibjut u fit-twieqi, libsu l-iġded u l-isbaħ imnatar u l-aktar imlewna, ġabru kemm kellhom dehbijiet u xidduhom lit-Tfajla Omm ta' Juan Diego. Imbagħad, bix-xama' mixgħul f'idejhom, ħarġu jduru bix-xbieha mat-triqat tal-belt, jitolbu u jgħannu t-tifħir lil Marija. Imma l-Ispanjoli ma ħamluhomx. "Ara", bdew igħajtu, "ara x'wiċċ! Lill-Madonna issa għamluha Indjana! Indjana, tabilħaqq!" U f'dagħdigħa ta' demm ħabtu għalihom, ħarbtuhom, sawtuhom, u t-Tfajla Omm ta' Juan Diego sfat miksura massaqajn f'dik ir-rewixta qalb twerżiq, għajat, biki u dagħa.

Qalbu miksura, imriegħex, bid-demm nieżel ma' wiċċu minn qasma fuq ġbinu, fejn sawtuh b'daqqa ta' ħatar, Juan Diego għbed 'il barra mill-bejt fejn l-għarix fqajjar tiegħu, u kien nieżel mix-xaqliba ta' għolja wieqfa u mwiegħra. Kienet megħdija tal-blat, imżerżqa, imħattba, u Juan ried jara tajjeb fejn imidd saqajh; imma ħabta u sabta, bi stagħġib kbir tiegħu, dawl mhux ta' din l-art xegħel il-mogħdija, u fuq blata għolja quddiemu lemaħ lit-Tfajla Omm tiegħu, liż-żagħżugħa Indjana li naqax miz-zokk taż-żebbuġa bil-blużа bajda u l-mantar ikħal, bit-tberfil tad-deheb u l-fidda, u l-ward aħmar u l-weraq aħdar.

Sejħitlu, "Ejja lil hawn, ibni", qaltlu.

Juan Diego baqa' jħares miblugħ, imma l-Madonna reġgħet sejħitlu. "Ejja, Juan. Ersaq, ibni", qaltlu, "jien Marija, Omm Ġesù."

Juan ma tħarrekx minn fejn kien. Bilkemm seta' jemmen lil għajnejh. Ħabat se jibża', imma dak il-leħen kien wisq ħelu, wisq ħanin. Reġa' sama' dik l-istedina: "Ejja, ersaq lejja, ibni," u resaq mingħajr ma jaf kif. Bil-mantar tagħha, it-Tfajla Omm mesħitlu d-demm minn moħħu u ġbinu, u qaltlu: "Isma', ibni, din ix-xewqa tiegħi. Mur sib lill-Isqof, u għidlu li jien nixtieq li tinbena knisja fejn qiegħda jien bħalissa".

Hekk għamel Juan Diego. L-għada fil-għodu, bilkemm kien sebaħ li ma marx iħabbat il-bieb ta' l-Isqof. Imma l-Isqof Zumarraga beda jċaqlaq rasu, għamillu ħafna mistoqsijiet, u qatagħlu qalbu. Dak l-istess jum, meta kien sejjer lura lejn l-għarix tiegħu, Juan Diego sab tistennieh lil Sidtna Marija. Talbitu jerġa' jmur għand l-Isqof u jtennilu x-xewqa tagħha; imma Diego qalilha li jaqbel kieku x-xewqa tagħha jwassalha xi ħadd aktar importanti minnu, għaliex lilu l-Isqof qajla tah widen. Iżda t-Tfajla Omm talbitu dik il-lejla, u reġgħet talbitu l-għada fil-għaxija biex imur u jġibilha tweġiba mingħand l-Isqof. U Juan Diego reġa' mar għand l-Isqof, kif talbitu t-Tfajla Omm, li kien jgħożż b'imħabba hekk kbira, u din id-darba l-Ispanjoli ħebbu għalih, għajruh ħajjen u qarrieqi, imma, "Ibni", qallu l-Isqof, "mur ġibli sinjal".

Juan Diego tħawwad, u ma tħawwadx bi ftit. Kien jagħti ħajtu biex jaqta' xewqet it-Tfajla Omm tiegħu, imma x'jibda jagħmel? Liema sinjal jibda jagħtih lill-Isqof? Għax, kos, l-Isqof kellu raġun ma jemminx kif ġieb u laħaq, għax ix-xbieha tiegħu kienet tfarrket mas-saqajn f'dik ir-rewixta, u issa arah

imur quddiemu u jgħidlu li raha, iltaqa' magħha u kellimitu. Imma x'jibda jagħmel, liema sinjal jibda jagħti lill-Isqof Zumarraga?

Jumejn wara, iz-ziju ta' Juan Diego nxteħet b'deni qawwi u beżgħu li kien sejjer imut. Juan Diego telaq jiġri lejn il-Knisja tal-Missjoni biex iġiblu saċerdot, u, billi ried iħaffef, u beża' li t-Tfajla Omm twaqqfu u ttellfu ż-żmien, ġibed minn fuq ix-xaqliba l-oħra tal-għolja.

Imma l-Madonna qasmet min-naħa għal oħra tal-għolja, u waqqfitu. "Dan x'kien għaddejt minn hawn, Juan Diego?" staqsietu.

"La twaqqafnix, jaħasra", Diego qalilha, "għaliex għandi z-ziju qed imut, u sejjer inġiblu saċerdot. Issa nerġa' niġi biex inkellem lilek".

"Le, Juan, isma' minni. Agħmel li ngħidlek jien. Mur, inti, għand l-Isqof, u għidlu jibnili knisja fejn tlabtek. U la taħseb xejn għal zijuk, għax sejra jiena ħdejh, u meta tmur lura ssibu mfejjaq".

U tabilħaqq, dehret ukoll lix-xwejjaħ, u qajmitu mis-sodda.

Juan Diego talabha sinjal biex jieħdu lill-Isqof. "L-Isqof irid sinjal", qalilha.

"Itla' hemm fuq", qaltlu t-Tfajla Omm, "hemm, qalb il-blat, u aqta' l-ward li ssib hemm".

"Ward qalb il-blat! Ward f'Diċembru!"

"Juan Diego, agħmel li qed ngħidlek jien".

Ward qalb il-blat! Ward f'Diċembru! Imma Juan Diego għamel kif qaltlu t-Tfajla Omm — u tabilħaqq, hemm, qalb il-blat, f'nofs ta' xitwa, hemm sab il-ward — aħmar u abjad u isfar. Qatagħhom, u t-Tfajla Omm sarrithomlu fil-mantar tiegħu. "Qis li ma turihom lil ħadd", wissietu, "qabel ma tasal għand l-Isqof".

L-Isqof kien qed iqaddes. Juan Diego ma kellux sabar, ma hamelx jistenna. Baqa' dieħel fil-knisja, ma beżżgħux il-ħars ikreh, ma rahomx l-għajnejn imgħaddba, ma semax it-tgemgim. Baqa' tiela' sa fuq l-artal, inxteħet għarkubbtejh, u l-Isqof dar iħares lejh, u Juan Diego, hieni, għajnejh mixgħula, daħkan, fetaħ il-mantar u minnu xtered il-ward — aħmar, abjad u isfar. Ward f'Diċembru! Ward minn ġuf il-blat!

U l-Isqof ħass bħal reqqet ir-ruħ, u, hemm fuq l-artal, niżel għarkubbtejh, u d-dmugħ ġelben fuq xfar għajnejh, għax mhux

il-ward bissra, ward f'Diċembru, ward mill-blat, imma hemm, f'nofs il-mantar msewwef ta' bidwi Indjan, kien hemm xbieha tat-Tfajla Omm, bil-bluża bajda u l-mantar ikħal, bit-tberfil tad-deheb u l-fidda, u l-ward aħmar u l-weraq aħdar, u l-isplinguni tad-deheb; u wiċċha kien ta' tfajla Indjana, għax kienet ix-xbieha li tfarrket mas-saqajn; kienet it-Tfajla Omm ta' Juan Diego, u ma' għonqha, u fuq sidirha, u ma' dirgħajha kellha d-deheb li neżżgħu l-Indjani biex libbsu lilha.

L-Isqof qam, u, b'rogħda f'dirgħajh, tferfir f'qalbu, u d-dmugħ f'għajnejh, ħa f'idejh il-mantar ta' Juan Diego, refgħu fil-għoli, dawru lejn il-kongregazzjoni.

U kelma waħda ma qalx.

Il-knisja nbniet, knisja kbira, sal-lum magħrufa bl-isem ta' Sidtna ta' Guadalupe. Il-mantar ta' Juan Diego għadu hemm sal-lum. Mantar irqiq qisu xkora rħisa, u sal-lum ħadd għadu ma qal xi lwien huma dawk li hemm fuqu.

U f'dak il-maqdes il-ħakkiema Spanjoli daħlu ma' l-irsiera Indjani biex jagħtu ġieh lil Ommna tas-Sema, li dehret lill-Indjani bix-xbieha ta' Indjana, għax quddiem Alla mhux lewn il-wiċċ igħodd, u anqas saħħet il-ġisem, u anqas għanet il-but, imma l-lewn tal-qalb, u s-saħħa ta' dinek, u l-għana mbierek tar-ruħ.